

SÄÄDÖSHANKEPÄÄTÖS

Hankkeen nimi	Hallituksen esitys liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta, III vaihe
Hankkeen numero	Hankeikkunanumero LVM004:00/2018
Vastuuyksikkö	Tieto-osasto
Vastuullinen yksikön päällikkö	Yksikön johtaja Päivi Antikainen (tietoliiketoimintayksikkö)
Vastuuvirkamies	Kirsi Miettinen
Tukivirkamies	Lainvalmistelutiimi: Tuomas Kaivola, Anne Miettinen, Elina Immonen, Erik Asplund, Eija Maunu, Nina Pääkkönen, Tiina Ranne, Antti-Jussi Lankinen, Susan Hindström, Tomi Lindholm
Säädöksen tekninen valmistelija	Ira Uusoksa-Mandell
Hankkeen tausta	<p>Marraskuussa 2015 käynnistetyllä liikennekaarihankkeella toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi Liikennekaarihanke päätettiin toteuttaa kolmessa vaiheessa sen sisällöllisen laaja-alaisuuden vuoksi.</p> <p>Ensimmäisessä vaiheessa liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) sisällytettiin erityisesti maaliikenteen liikennemarkkinoita ja -palveluja koskevat säädökset. Laki tulee voimaan pääosin 1.7.2018. Ensimmäisessä vaiheessa luotiin tietosäätelyn avulla pohja matkaketjujen syntymiselle asettamalla lakiin velvoite avata liikkumispalveluita koskevat olennaiset tiedot avoimen rajapinnan kautta. Lisäksi asetettiin velvoite tie- ja raideliikenteen palveluntarjoajille avata liikkumispalvelun tarjoajille ja yhdistämispalvelun tarjoajille pääsy lippu- ja maksujärjestelmänsä myyntirajapintaan.</p> <p>Hankkeen toisessa vaiheessa (Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi), jota koskeva lakiesitys annettiin eduskunnalle 19.10, tuodaan tieliikenteen lisäksi lakiin lento, meri- ja raideliikenteen markkinoita koskevat säännökset siten, että ne muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden tieliikennettä koskevien säädösten kanssa. Lisäksi kuljetusalan ammattipätevyysäytäytelyä uudistetaan ja pyritään purkamaan kansallista lisäsäytäytelyä.</p> <p>Tietosäytäytelyn osalta toisessa vaiheessa parannetaan edellytyksiä liikenteen palveluiden digitalisoimiseksi ja tiedon hyödyntämiseksi. Tämä on ehdotettu toteutettavaksi siten, että vanhaa säytäytelyä yhtenäistetään sekä tarpeellisilta osin luodaan uutta säytäytelyä liikennepalveluja koskevasta tiedon käytöstä ja luovuttamisesta. Lisäksi on ehdotettu liikenteen rekisterisäytäytelyn kokonaisuudistusta, jossa kaikki Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämiä rekistereitä koskeva säytäytely koottaisiin yhteen lakiin, ja näin yksinkertaistettaisiin hajanaista ja vaikeaselkoista rekisterisäytäytelyä. Keskeistä uudistuksessa olisi rekisteritietojen luovutuskäytäytentöjen uudistaminen digitalisaation mahdollistamalla ja vaatimalla tavalla</p>

	<p>Lisäksi liikkumispalvelutietojen avaamista on ensimmäisestä vaiheesta jatkettu rajapintojen hyödyntämistä koskevalla sääntelyllä. Yhdistettyjen palveluiden tarjontaa helpotettaisiin mahdollisuudella kytkeä palvelukokonaisuuteen kaikkien liikennemuotojen matkalippuja ja erilaisia liikkumispalveluita, kuten ajoneuvojen vuokrauspalveluita, erilaisia sarja- tai kausituotteita sekä alennuksia. Tämä toteutettaisiin niin, että henkilö voisi sallia sen, että kolmas osapuoli asioisi hänen puolestaan hänen käyttäjätileillään eri palveluissa.</p> <p>Liikennekaarihankkeen kolmannessa vaiheessa painotus on erityisesti logistiikan digitalisaation edistämisessä. Tavoitteena on tukea tiedon digitalisointia myös logistiikkasektorilla niin, että voitaisiin edistää fyysisen tiedon muuttamista digitaaliseksi, koneluettavaksi dataksi, hajautetun tiedonjakoinfrastruktuurin kehitystä ja tiedon tehokkaampaa liikkumista logistiikkaverkostoissa.</p> <p>Hankkeen kolmannessa vaiheessa arvioidaan myös liikennejärjestelmän toimintavarmuutta toimialan palveluntarjoajien varautumisvelvoitteiden ja laatuvaatimusten kautta.</p> <p>Lisäksi liikennekaarihankkeen kolmannessa vaiheessa saattaa olla tarve tämentää tai täydentää aikaisempaa sääntelyä joidenkin yksityiskohtien osalta. Näin tehtäisiin muun muassa kuljetusalan ammattipätevyysääntelyn sekä eräiden viranomaisten miehitys- ja pätevyysvaatimuksien osalta.</p>
<p>Hankkeen tavoite ja vaikutukset</p>	<p>Hankkeen keskeisenä tavoitteena on edistää logistiikkasektorin digitaalisen toimintaympäristön rakentumista ja luoda edellytykset uusille alan tehokkuutta edistäville innovaatioille ja automatisaation käyttöönotolle.</p> <p>Osana hanketta ratifioitaisiin kansainvälisistä tiekuljetuksista annetun sopimuksen lisäpöytäkirja ja ehdotettaisiin muutettavaksi tiekuljetussopimuksista annettua lakia (345/1979) vastaavin osin. Sähköisen rahtikirjan käyttöönoton mahdollistaminen edistäisi digitalisaatiota liikenteen alalla, ja sitä on pidetty liikennekaarihankkeen yhteydessä yhtenä keskeisenä keinona vauhdittaa alan kehittymistä oikeaan suuntaan. Suomi on allekirjoittanut kyseisen sähköistä rahtikirjaa koskevan lisäpöytäkirjan 2008, ja nyt ratifiointiprosessi on katsottu ajankohtaiseksi saattaa loppuun. Samalla selvitetäisiin muita mahdollisuuksia edistää sähköisen rahtikirjan käyttöä.</p> <p>Lakihankkeen kolmannessa vaiheessa selvitetäisiin mahdollisuuksia edistää logistiikkatiedon avoimuutta ja liikkumista, ja erityisesti mahdollisuuksia laajentaa hankkeen toisen vaiheen tietosääntelyn mallia soveltuvin osin logistiikkasektorille. Erityisesti kyse on avointen rajapintojen käytöstä hajautetun tiedonjaon mahdollistajana.</p> <p>Osana hanketta arvioitaisiin mahdollisuutta vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevan tiedon luovuttamista</p>

tehokkaammin ainakin viranomaistarkoituksiin. Tiedon tehokkaampi avaamismahdollisuus ja sen tarpeellisuus arvioitaisiin suhteessa yleisiin turvallisuus-, tiedonavaamis- ja ympäristötavoitteisiin. Osana tätä selvitetäisiin ja arvioitaisiin mahdollisuuksia hyödyntää ensisijaisesti junien ja mahdollisesti eräiden raskaiden ajoneuvojen (VAK, HCT) sijaintitietoa tasoristeyksen lähestymis- ja ylitystilanteissa liikenneturvallisuuden lisäämiseksi. Tässä yhteydessä arvioitaisiin myös tarkemmin tarvetta ammattiliikenteen paikantamiseen laajemmin logistiikkasektorin tehostamisen ja toiminnan sujuvuuden edistämiseksi.

Lisäksi tarkasteltaisiin mahdollisuutta tiedon laajempaan avaamiseen, jonka nojalla toimijat voisivat tehokkaammin antaa tietoa myös muille logistiikkaketjun osapuolille, ja että olisiko tähän luotavissa kannusteita lainsäädännöllä. Liikenteen ja viestinnän hallinnonalan virastoille voitaisiin mahdollisesti antaa tehtäväksi koota tietojen luovuttamista koskevan metadatan. Myös tavaraliikenteen tilastointia ja tilastotiedon tehokkaampaa hyödyntämistä koskevia mahdollisuuksia tarkasteltaisiin.

Viimeisen mailin kuljetusten tehostamista varten on edistettävä kapasiteetin jakopalveluiden ja -alustojen sekä jaettujen jakeluinfrastruktuurien syntymistä. Näiden syntymistä voidaan mahdollisesti tukea myös sääntelyn avulla. Säädöshankkeessa selvitetään siksi myös mahdollisuuksia edistää kapasiteettien jakoa esimerkiksi postilainsäädännön avulla.

Lainsäädäntöprosessin rinnalla ja sen tukena valmistellaan parhaillaan logistiikan digitalisaation edistämissuunnitelmaa, joka annettaisiin valtioneuvoston periaatepäätöksen muodossa. Työn edetessä saattaa nousta esiin myös muita lainsäädännön selvitystarpeita.

Uudenlaisten liikennepalveluiden muodostamat haasteet liikennejärjestelmän toimintavarmuudelle edellyttävät myös sen arvioimista, miltä osin mahdolliset palveluntarjoajille asetettavat velvoitteet toteutetaan varautumisvelvoitteiden ja miltä osin laatuvaatimusten muodossa.

Kuljetusalan ammattipätevyysääntelyn osalta tarkasteltaisiin edelleen mahdollisuutta ottaa käyttöön sekä koulutus pohjainen että näyttökoepohjainen malli sekä tehtäisiin tarvittavat lainsäädäntömuutokset tältä osin. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta lieventää miehitys- ja pätevyysvaatimuksia poliisin, Tullin ja pelastuslaitosten aluksilla, joita ei pääsääntöisesti käytetä yleisessä liikenteessä matkustajien tai lastin kuljettamiseen.

Julkisen joukkoliikenneviranomaisen roolia tarkasteltaisiin osana pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annettua lakia.

	Lisäksi kolmannessa vaiheessa tehtäisiin tarpeelliseksi katsotut tarkennukset liikenteen palveluista annettuun lakiin kokonaisuudessaan ja varmistettaisiin, että liikennejärjestelmää ja siihen liittyviä digitaalisia palveluita koskevat tavoitteet ovat kattavasti tulleet huomioituiksi.	
Hankkeeseen liittyvä TEAS – toiminta	Hankkeen toteuttamisessa on tarkoitus hyödyntää laajasti erilaisia kansallisia ja kansainvälisiä selvityksiä sekä tehdä hankkeen edetessä yksilöityviä uusia selvityksiä.	
Arvioitu aikataulu	<i>Toimenpide</i>	<i>Arvio aikataulusta</i>
	Kuulemistilaisuus	Hankkeen edetessä järjestetään kuulemistilaisuuksia
	Dispositio HE:sta	Helmikuu 2018
	Luonnos yleisperusteluista	Helmi-maaliskuun vaihe 2018
	Pykäläluonnokset	Maaliskuu 2018
	Luonnos yksityiskohtaisista perusteluista	Maaliskuu 2018
	HE luonnos lausuntokierroksella	Huhtikuu 2018
	Lausuntotiivistelmä	Toukokuu 2018
	Osaston johtoryhmän puolto	Toukokuu 2018
	Ministerin hyväksyntä	Toukokuu 2018
	Ministerityöryhmä	
	Käännös	Toukokuu 2018
	Laintarkastus	Kesäkuu 2018
	Laintarkastuksen aiheuttamat muutokset tehty	Heinäkuu 2018
	Rahakuntakäsittely	Elokuu 2018 (jos tarve)
	Valtioneuvostokäsittely	Elokuu 2018
	Eduskuntakäsittely alkaa	Syyskuu 2018
TP vahvistaa lain		
Lain voimaantulo	1.7.2019	
Hankkeen suhde		
<ul style="list-style-type: none"> hallitusohjelmaan 	Hanke on osa hallituksen kärkihanketta digitaalisen liiketoimintaympäristön rakentamisesta.	
<ul style="list-style-type: none"> muihin hankkeisiin 	Hanke on keskeinen osa hallituksen puoliväliriihessä asetettua tavoitetta edistää logistiikan ja kuljetussektorin sekä satamien digitaalisen toimintaympäristön rakentamista.	
Säätelytarpeen perustelut ja miten edistää norminperkuuta	Hanke on laaja liikennealan sääntelyn sujuvoittamishanke, jossa hyödynnetään norminpurku-kärkihankkeen tuloksia.	
Viestintä ja vuorovaikutus	Hanke valmistellaan avoimesti ja vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa.	
Asianosaisten kuuleminen	Eri vaiheiden aikana järjestetään mm. teemoittaisia kuulemistilaisuuksia, joihin kutsutaan toimialan järjestöjä, yrityksiä ja yhteisöjä, palveluiden käyttäjiä edustavia tahoja sekä viranomaisia.	

Raportointi	Yksikön johtaja raportoi säännöllisesti hankkeen etenemisestä osaston johtoryhmässä. Osastopäällikkö raportoi hankkeen etenemisestä valmistavassa/virkamiesjohtoryhmässä.
Huomautuksia	
Päiväys	1.2.2018